

Ateşler Ülkesi Can Azerbaycan

– S.Karagöz · 05 Aralık 2017

İçimde bir türlü karşı koyamadığım bir tutku var yabancı coğrafyalara karşı; oradaki insanlar nasıl yaşar, ne yer, ne içer, bizim hakkımızda ne düşünür, iklimi, dağları, şehirleri... Çocukluğumdan beri bu duygu bende mevcut.

Okuyorum, belgesel izliyorum, o zaman daha çok merak ediyorum diğer ülkeleri.

Atalarımız der ya: "Çok yaşayan mı bilir, çok gezen mi?"

Elbette ikisi de, çünkü ön bilginiz olmadan, gideceğiniz yerlerde gördükleriniz, size tat vermeyebilir.

Onun için, bir yere gitmeden önce mutlaka orası hakkında okumalı, araştırma yapmalısınız.

Yani; çok şey öğrenmek için hem okuyacak, hem gezeceksiniz.

Ben öyle yapıyorum.

Bu yıl leyleği havada mı gördüm hatırlamıyorum ama yakın coğrafyaları gezdim ve gördüğüm yerlerin bir kısmını sizlerle paylaştım. Ne olur ne olmaz, belki bir gün siz de ani bir karar verir de oralara giderseniz, anlatacaklarım aklınızda bulunsun.

Sırada dost, kardeş ülke CAN AZERBAYCAN var.

Aslında uzun zamandır hayal ettiğim ama bir türlü gerçekleştiremediğim, düşümdü bu gezi.

Geçtiğimiz günlerde BAKÜ ULUSLARARASI KİTAP FUARI bahanesiyle bu güzel ülkeyi ziyaret etme fırsatı buldum.

Merhum kurucu lider Haydar Aliyev' in de dediği gibi " Biz bir millet, iki devletik". Öyleyse gidip görmemiz lazım değil mi?

Elbette yediğimi, içtiğimi de, gezdiğim yerleri de, orada edindiğim izlenimlerimi de sizlere anlatacağım.

Hadi o zaman yolculuk başlasın: rotamız Ateşler Ülkesi AZERBAYCAN'ın başkenti, Rüzgarın Şehri BAKÜ.

Göğe yükselen alevleri, her ne kadar yeryüzüne para yağdırsa da; çok genç bir ülke olan Azerbaycan, ekonomik anlamda oldukça hızlı yükselişte olmasına rağmen, bu henüz halka yansımamış.

Tarihi, kültürü ve doğal kaynaklarıyla Orta Doğu' da Asya ile Avrupa arasında bir köprü olma niteliği taşıyan bir ülke Azerbaycan.

Kafkasların cazibe merkezi Azerbaycan.

Geçmişinde birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış bu coğrafya, ibadet edilen ateşin en büyüğünün burada olması nedeniyle Ateşin Ülkesi anlamına gelen Azerbaycan adını almış.

Bildiğiniz gibi ben İğdir' da yaşıyorum. Burası, Azerbaycan Özerk Bölgesi Nahçıvan'a 100 km mesafede ama Bakü'ye kara yoluyla geçmek imkânsız, çünkü arada boylu boyunca uzanan bir Ermenistan var.

Önce kara yoluyla Nahçıvan, oradan da hava yoluyla İran' dan dolaşip yaklaşık 1 saat süren uçak yolculuğundan sonra ancak Bakü'ye ulaşabiliyor.

Ben de aynen öyle yaptım, ne yalan söyleyeyim bu bana daha ucuza geldi. Buradan 15- 20 TL verip Nahçıvan'a, oradan 70 Manat (Bizim paramızla yaklaşık 140 TL) verip Bakü'ye geçtim.

Bakü: Rüzgârın Şehri.

Hazar Denizi kenarında yer alan şehir, yılın dört mevsiminde hep rüzgârlı olduğu için bu adı almış.

Nitekim Haydar Aliyev Hava Limanı' na indiğimizde, bunu iliklerinize kadar hissettik.

Saatler bizden 1 saat ileride olduğu için, orada hava daha erken kararıyor. Oldukça geç saatte uçağımız alçalırken, ilk gözüme çarpan şey ışıklar oldu; her yer ışıl ışıldı.

Ulaşım her yerde olduğu gibi, Bakü'de de problem. Otobüs, metro ve taksiler var ama buraya ilk gelişim olduğu için taksiyi tercih ettim. Korsan taksiler, bir de her yerden 189 tuşlayarak arayabileceğiniz taksi durakları var, onlar çok daha ucuza götürüyor sizi. Mesela havaalanına korsanlar 40 Manata, duraktakiler 11 Manata gidiyor, aman aklınızda bulunsun.

Şiddetli yağmur ve rüzgar altında, internetten rezervasyonunu gerçekleştirdiğim otelime ilerlerken; baya üşüdüm.

Muhteşem bir yapının önünden geçiyorduk ki; sürücü açıklama yaptı: "Burası KRİSTAL PALAS 2009 yılındaki Eurovision Şarkı Yarışması için yapıldı. 25.000 kişi kapasiteli bir kültür merkezi." Masmavi bir kristali andırıyordu gerçekten.

Geniş, ferah ve sağlıklı sollu tarihi binaların yer aldığı caddelerden ilerledikçe, yüzümüm ifadesini görmenizi isterdim. Hayran olmamak elde değil, kendimi yüz yıl öncesinin Rusya'sında gibi hissettim.

Nihayet otele vardık ve evim kadar temiz odada, evimdeki kadar rahat bir uyku çektim.

İlk gün Kitap Fuarına gittim, öyle çok büyük bir mekân değildi belki ama ilgi çok büyüktü. Birçok ülkeden yayınevleri ve okuma meraklısı çok fazla kitap severin katıldığı bir fuardı.

Stantlar arası ziyaretler sonucu, çok güzel dostlar edindim, ilgimi çeken kitaplar aldım.

Hatırlatmakta yarar var; Azerbaycan'da eğitim düzeyi ve kültür sanata ilgi oldukça yüksek.

Heyecanla ertesi günü hayal ediyordum, zamanım kısıtlı olduğu için, önceden belirlediğim yerleri özellikle görmek istiyordum.

İkinci günümde, ilk olarak Global TV yayınına katıldım; hem İMERA FERAMI tanıtma fırsatı buldum, hem de 10 Muharrem Aşura günü nedeniyle Kербela'yı konuştuk. İtiraf edeyim çok keyif aldım.

Ardından aracı olan bir arkadaşım ve bir rehberle birlikte Bakü Turum başladı.

Caddelerde sık sık trafik uyarıları vardı, bunlardan bir tanesini özellikle paylaşmak isterim:

"XAHİŞ OLUNUR Tehlükesizlik kemerlerini bağlayın!" Yani Türkçesi, "Rica olunur emniyet kemerlerinizi bağlayın!"

Azerice bizim anlayabileceğimiz bir dil aslında.

Aşağı yukarı şehrin her yerinde Bayraklar ve ateşi görmeniz mümkün.

Liman ve sahil bizim İzmir'imize benziyor. Cadde kenarlarında yer alan binalar; başta da söylediğim gibi, ince ince işlenmiş süslemeleriyle, çıkma balkonlarıyla, hayranlığımı gizleyemediğim eski Rus mimari tarzında yapılmış ama aralarda maalesef bu görüntüye gölge düşüren dikey yapılanma görüyorum ve canım sıkılıyor.

Heyecanla petrol kuyularını görmek istediğimi söylediğim zaman, arkadaşım ve rehberim bana çok güldü. Aracımız yavaşlayıp tarihi bir mekânın önünde durunca şoför bize dönerek: "Düşün arabadan, maşini sahlayacam!" dediğinde ise bu sefer ben kahkahalarımı gizleyemedim.

Yani: "İnin arabadan aracı park edeceğim!" demek istiyormuş.

Karşımızdaki, restorasyonu özenle yapılmış; dış cephede el işi süslemeler ve yine el işi Azerbaycan ahşap sanatına örnek pencere panjurları ile BİBİ HEYBET CAMİİ bütün heybetiyle ruhumu alıp göğe yükseltirken, rehberim bir anda arkada deniz içindeki rafineriyi gösteriyor ve ben kopuyorum: " Önümde iman, arkamda dolar; iki arada kalmışım Rabbim sen aklımı koru!"

Azerbaycan için Bayrak her şeydir. Öyle ki; 1918 yılında bağımsızlığını ilan etmiş olan ülke, 9 Kasım 1918 günü Azerbaycan Meclisinde Bayrağını resmi olarak kabul ederek, o günden sonra her 9 Kasım'ı çeşitli törenler ve etkinliklerle BAYRAK GÜNÜ olarak kutluyor.

BAYRAK MEYDANI görülmesi gereken en güzel yerlerden biri.162m yüksekliğe sahip direk üzerinde yer alan, 35 m eninde 70m boyunda ve 350 kg ağırlığındaki Dünyanın en büyük ikinci Bayrağı olarak rekorlar kitabına giren Azerbaycan Bayrağı bu meydanda bulunuyor. Şehrin her yerinden kolayca görülebilen bu bayrağı maalesef göremedim. Şans işte; şu anda daha da büyütülmek amacıyla kaldırılmış, ancak kaideyi görebildim.

DAĞ ÜSTÜ PARK ve ŞEHİTLİKLER...

Oldukça yüksek bir tepede yer alan Dağ Üstü Park'a çıkmak üzere teleferiğin raylısı olan bir araca biniyoruz. İndiğimiz yerde bir çok önemli mekanlar bulunuyor.

Çıkışta sağ tarafta TÜRK CAMİİ'ni görüyoruz. Hemen önümüzde KARABAĞ ŞEHİTLİĞİ var.

Bağımsızlık mücadelesinde 20 Ocak günü tanklarla Bakü 'ye giren Ruslar, hem askerleri, hem de yüzlerce sivil katletmiş.

Kara Ocak (Azerice: Qara Yanvar), Kara Cumartesi veya 20 Ocak faciası olarak adlandırılan,1990 Ocağında 19'unu 20'sine bağlayan gece Sovyet Ordusu'nun Azerbaycan SSC'nin başkenti Bakü'ye girmesiyle gerçekleştirilen katliamda şehit olan sivillere ait şehitlerin anısına yapılmış, içinde sürekli ateş yanan bir anıt var.

Azerbaycan Halkı; özgürlük için, vatan savunması için gözlerini kırpmadan kendilerini tankların önüne atmışlar ve can vermişler.

Aklıma 15 Temmuz'da yaşadıklarımız geldi, Türk olma refleksi diyorum ben buna.

Kardeş toprakların bağımsızlık mücadelesine Türkiye' den de çok sayıda insan katılmış ve orada şehit olmuş. Kardeş dayanışmasının en güzel örneğini görüyoruz ve gözlerimiz buğulanıyor çünkü kardeşler koyun koyuna yatıyor bu şehitlikte.

son derece temiz ve bakımlı.

Ruslar buraları talan edip her yere eğlence mekanları yapmışlar ve adını Dağüstü Park koymuşlarsa da, Azeriler halen buraya ŞEHİTLER HİYABANI diyor. Dualarımızı okuyup ayrılıyor oradan.

Hemen sağımızda, Ateş kuleleri yükseliyor; 37 katlı ve 163 m yüksekliğinde 2013 yılında yapılmış.

Alışveriş mağazaları, residence, ofis ve otel olarak kullanılan bu kuleler Bakü'nün sembollerinden, şehrin her yerinden görülüyor.

Akşamları günün anlamına göre ışıklandırılıyorlar ve turistlerin oldukça ilgi gösterdiği Bakü' nün sembollerinde biri, aynı zamanda modern binalarından en önemlileri.

Yine sağ tarafımızda Azerbaycan Savunma Bakanlığı binası ve Azerbaycan Cumhuriyeti binası yani Büyük Millet Meclisi binası'nı görüyoruz.

İÇERİ ŞEHİR'e yöneliyoruz..

Tarihi bir mekan ve etrafı surlarla kaplı yine tarihi bir kapıdan geçerek giriyoruz şehre. Sağlı sollu cicili bicili eşyaların satıldığı dükkanlar var. Çoğu mekanlar aslına uygun inşa edilip restoran,cafe ve dükkan haline dönüştürülmüş. Yabancıların oldukça ilgisini çekiyor. Binaların hepsi tarih kokuyor. Buralar bir zamanlar insanların eviymiş. Ne güzel değil mi? Keşke böyle bir evim olsaydı diye geçiriyorum içimden. Bu mekanlarda her türlü antika ve hediyelik eşya bulabilirsiniz.

Ayrıca KIZ KULESİ veya KIZ KALESİ de yine bu bölgede yer alıyor.

ŞİRVANŞAHLAR SARAYI İçeri Şehir' de ama kapanma saati olduğu için yarınki programa dahil edip, şehrin modern yüzü için bu kez Nizami Caddesi'ne eski adıyla Targovi'ye geçiyoruz.

Yürüme mesafesinde olan bu cadde trafiğe kapalı. Tanıdığımız ünlü markaların mağazaları, barlar, restoranlar ve cafelerin yer aldığı, gece hayatının merkezi olan bu bölgede her şey çok pahalı bilesiniz. Günü tamamlayıp otele döndüğümde ayaklarım uyuşmuş, göz kapaklarımın üzerinde sanki bir ton ağırlık varmış gibi kendimi yatağa zor attım.

Siz hiç yanardağ gördünüz mü bilmiyorum ama ben görmedim. İşte bu yüzden son günümde en merak ettiğim YANARDAĞ'a gitmek için yola koyulduk. Bakü'nün 45km. dışında bir yer.

Yolumuzun üzerinde harika restoranlar görünce dayanamadık ve önce yemek yiyelim dedik. Yemyeşil, çiçeklerle dolu büyük bahçesi olan bir yere girdik.

Azerbaycan mutfağı bizim mutfağımıza çok benziyor; onlar da et ağırlıklı besleniyorlar. Çok çeşitli otlarla yapılmış salatalar ve damak tadımıza uygun nefis yemekleriyle tanışmaktan çok büyük haz duydum. Benim aklım fikrim YANARDAĞ'daydı ve sonunda geldik ama burası öyle bildiğimiz yanardağlara benzemiyor. Minik bir tümsek ve her yerden alevler çıkıyor. Yer altındaki doğalgaz, yeyüzüne çıkınca oksijenle birleşiyor ve sürekli yanıyor mesele kısaca bu yani.

Yeniden şehre dönüyoruz ve istikamet 15. Yüzyıl'da dönemin Şirvanşahlar Hanedanı'nın Şahı İbrahim Halilullah tarafından yaptırılan, İçeri Şehir veya Eski Şehir (Old Town) olarak adlandırılan bölümde yer alan ŞİRVANŞAHLAR SARAYI.

Saray, Bakü'nün simgelerinden Kız Kalesi ile birlikte en çok ziyaret edilen tarihi yapılardan biri. 1964 yılında müzeye dönüştürülen Şirvanşahlar Sarayı ile Kız Kalesi, 2000 yılında UNESCO Kültür Mirası Listesi'ne eklenmiş. Saray kompleksinde aynı zamanda Saray alimi olarak ün yapan ve Derviş Türbesi olarak da bilinen Seyid Yahya Bakuvi Türbesi de yer alıyor. Büyük Kapı olarak bilinen Murad Darvazası bir Osmanlı eseri. Padişah III. Murat zamanında inşa edilmiş.

Saray alanında en çok bahsi geçen bölümler arasında devlet toplantılarının yapıldığı Divanhane, Şirvanşah hükümdarlarının çocuklarının eğitim aldığı Keykubad Mescidi, Şah Mescidi ile Şirvanşahlar Türbesi olduğu söylenebilir.

İki katlı sarayın üst katı Şah'a tahsis edilmiş. Şah'ın ve ailesinin kullanım alanı olan bu bölüme karşın alt kat devlet erkanını ve misafirleri kabul alanlarının yer aldığı iç ve dış odalardan oluşuyor.

Bakü'nün tarih ve kültür kokan Eski Şehir Sokakları'nda yapacağınız geziye Şirvanşahlar Sarayı'nı da

eklemelisiniz. Sarayda vitray, halı ve şahlara ait özel eşya koleksiyonları sergileniyor.

Azeriler hem sarayı hem de eski şehri çok iyi korumuşlar, kültürel miraslarını yaşatmaya çalışıyorlar. Bu arada Eski Şehir'in dapdaracık ara sokaklarında mola verip yemek yiyebilir; çay kahve içebilirsiniz.

Otantik pek çok mekan görebilirsiniz burada. Tabii bu sokakları gece gezmek ayrı bir keyif...

Şehirde en göze çarpan yerler şüphesiz caddelerin genişliği, temizliği, parklar ve her an karşınıza çıkan büyük şair ve

yazarların heykelleri.

Dönüş yolunda sahilde bulunan Haydar Aliyev'in imzası şeklinde yapılmış, HEYDAR ALİYEV KÜLTÜR MERKEZİ'ni ziyaret ediyoruz. İçinde konser salonu, konferans salonu, kütüphane, sanat galerileri ve büyük bir interaktif müze barındıran bir yapı. Mimarisinde Azerbaycan mitolojisinde bulunan Hazar Denizi'nin yükselişi dalgalar halinde yansıtılmış. Irak doğumlu İngiliz mimar Zaha Hadid'in tasarladığı bina, Bakü'de 2013 yılında hizmete girmiş ve şehrin yeni simgelerinden biri haline gelmiş.

Geç saate kadar sahilde BAKI BULVARI'nda dolaştıktan sonra yorgun ama yüzümde tebessümle otelime dönüyorum, sabah yolculuk var.

3 gün yetmiyor Bakü'yü tanımaya. Sizler bir gün bu topraklara gitmeyi düşünüyorsanız eğer yalnızca Başkent için en az 1 hafta ayırmanız gerekir.

Benim bildiğim ama gezemediğim, gittiğinizde sizin mutlaka görmenizi istediğim yerler var:

Öncelikle MÜZELER (Halı Müzesi,Edebiyat Müzesi,Ulusal Güzel Sanatlar Müzesi,Ulusal Tarih Müzesi, Minyatür Kitap Müzesi...),

Hayvanat Bahçesi, eski Azeri müziği için yapılmış Uluslararası MUGAM MERKEZİ, Dünyaki 3 Mecusi tapınağından biri olan Bakü'ye 30 km mesafede, Abşeron yarımadasının Surahani kasabasının güneydoğu kısmında yer alan ATEŞGAH, tarihi 40.000 yıl öncesine dayanan, 6.000 den fazla olağanüstü kaya oymasıyla Orta Azerbaycan yarı çölünün kenarında yükselen GOBUSTAN KAYA OYMALARI, klasik batı müziği ve Azerbaycan müziği eserlerinin sunulduğu AZERBAYCAN FLARMONİSİ...

Yine Bakü'nün en meşhur yiyeceği olarak bilinen PIŞKA yemeden de dönmeyin.

Ertesi gün dönüş zamanı...

Son derece güzel ve konforlu uçağımız havalanırken, son kez şehre tepeden bakıyorum ve Bakü'lü kardeşlerimize veda ediyorum: "Allah kömeğiniz ola!"

Saygılarımla

Sebahat Karagöz